

DARBŲ UŽDAROSE ERDVĖSE SAUGAUS ATLIKIMO INSTRUKCIJA

NR. INSS096

VERSIJA 2

**Darbuotojų
sauga ir sveikata**

Verslo atsparumo tarnyba

SAFETY INSTRUCTION FOR WORK IN CONFINE SPACES

TURINYS

1. TAIKymo sritis.....	3
2. Nuorodos	3
3. Sąvokos ir sutrumpinimai	3
4. Atsakomybė	5
5. Įrankiai, matavimo prietaisai, įranga.....	10
6. Saugos reikalavimai	10
7. Profesinės rizikos veiksniai ir saugos priemonės nuo jų poveikio	10
8. Paruošiamieji darbai	13
9. Darbuotojų veiksmai darbo metu	15
10. Darbuotojų veiksmai ypatingais (avariniais) atvejais	17
11. Darbuotojų veiksmai baigus darbą.....	18
12. Įgyvendinimas ir kontrolė	18

Veiklos sritis	14. Valdyti saugas (aplinkos, darbų, gaisrinę, civilinę, procesų) ir sveikatą
Procesų grupės pavadinimas	14.2. Valdyti darbuotojų saugą ir sveikatą
Proceso savininkas	Verslo atsparumo direktorius
Proceso vadovas	Darbuotojų saugos ir sveikatos skyriaus vadovas
Dokumento rengėjas	Terminalų saugos ir sveikatos vadovas

1. TAIKYMO SRITIS

- 1.1. Instrukcijos reikalavimai taikomi visiems KN ir rangovų darbuotojams, atliekantiems darbus uždaroje erdvėje KN teritorijoje.
- 1.2. Kai uždaroje erdvėje planuojami ugnies darbai, tai be šios *Instrukcijos* reikalavimų privalo būti vykdomi [Ugnies darbų saugaus atlikimo instrukcijos INSG002](#) ir [Šaltųjų darbų saugaus atlikimo instrukcijos INSS103](#) reikalavimai, o *Leidime* pažymima, kad *Leidimas* išduodamas ugnies darbams.
- 1.3. Instrukcija netaikoma atliekant kapitalinį remontą, kai įrenginiai sustabdyti ir yra įformintas tai patvirtinantis perdavimo-priėmimo aktas.

2. NUORODOS

- 2.1. Instrukcijos reikalavimai vykdomi vadovaujantis šiais LR teisės aktais ir KN veiklą reglamentuojančiais dokumentais (su vėlesniais pakeitimais):

[Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas](#)

[Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatymas](#)

[Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymas](#)

[Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatai](#)

[Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės](#)

[Degių dujų aplinkoje atliekamų darbų saugos taisyklės](#)

[Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės](#)

[Ugnies ir šaltųjų darbų leidimo parengimo ir uždarymo procedūra PRC096](#)

[Ugnies darbų saugaus atlikimo instrukcija INSG002](#)

[Saugaus darbo potencialiai sprogioje aplinkoje instrukcija INSS044](#)

[Darbų aukštyje saugaus atlikimo instrukcija INSS039](#)

[Neelektrotechninio personalo, eksploatuojančio elektros įrenginius, saugos ir sveikatos instrukcija INSS062](#)

[Pavojingos energijos izoliavimo, rakinimo ir žymėjimo instrukcija INSS067](#)

[Šaltųjų darbų saugaus atlikimo instrukcija INSS103](#)

3. SĄVOKOS IR SUTRUMPINIMAI

- 3.1. Instrukcijoje vartojamos sąvokos ir santrumpos:

Uždara erdvė – erdvė, kuri:

- turi riboto dydžio angą (-as) patekimui į ją ir išėjimui,
- yra pakankamo dydžio patekti į ją bent dalinai,
- turi nepakankamą natūralią ventiliaciją,
- nėra suprojektuota ilgam darbuotojų buvimui joje.

Uždarams erdvėms priskiriamos ne tik talpyklos ir šuliniai, bet ir kiti belangiai statiniai (rūsiai, tuneliai ir pan. erdvės), įrenginių vidinės ertmės (katilų kūryklos, slėginių ir kitų indų vidus), 1,3 m ir gilesnės iškasos bei tranšėjos, išsandarinti ir laikinai uždengti plėvele ar panašia danga pavojingų medžiagų vamzdynai, ką tik nudažytos dažais arba turinčios įrenginių su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ar cheminiais mišiniais patalpos ir panašios erdvės.

Antros kategorijos darbai uždaroje erdvėje – tai periodiškai besikartojantys darbai, kurie yra neatskiriama technologinio proceso dalis ir kurių saugus atlikimas aprašytas atskirose instrukcijose. Antros kategorijos darbai uždaroje erdvėje atliekami be leidimo, tačiau jie registruojami pamainos darbo žurnale, kuris saugomas skyriuje, organizuojančiame šiuos darbus. Jie charakteringi darbo vietos ir atlikėjų kategorijos pastovumu bei analogiškomis darbo sąlygomis:

- ✓ įgiltųjų nuotekų siurblių bei šulinių apžiūra ir kasdieninis aptarnavimas, nustatytas įrenginių eksploatavimo instrukcijose;
- ✓ talpyklų grupių aptvaruose esančių įrenginių apžiūra ir aptarnavimas, nustatytas terminalų eksploatavimo instrukcijose.

Pirmos kategorijos darbai uždaroje erdvėje – darbai uždaroje erdvėje, kuriuos leidžiama atlikti tik turint nustatytą tvarka išduotą [D047](#) formos leidimą.

Pastaba Toliau šioje Instrukcijoje *antros kategorijos darbai uždaroje erdvėje* neaprašomi, nes jie aprašyti atskirose instrukcijose, todėl toliau šioje Instrukcijoje *Darbai uždaroje erdvėje vadinami pirmos kategorijos darbai uždaroje erdvėje*.

Leidimas – formos [D047](#) dokumentas, kuriame numatyta: darbų uždaroje erdvėje pobūdis ir atlikimo vieta, reikalavimai saugiam darbų atlikimui, atsakingi asmenys ir darbų atlikėjai.

Leidimą išduodantis asmuo – KN generalinio direktoriaus įsakymu įgaliotas išduoti *Leidimą* Įrenginio ar teritorijos savininkas [ar jį pavaduojantis darbuotojas, apmokytas Padalinio vadovu ir pagal vidinę mokymo programą „Ugnies ir šaltųjų darbų leidimą išduodančių asmenų mokymas“](#).

Teritorijos savininkas – [INSG002](#) priede pažymėtos teritorijos savininkas - skyriaus vadovas ar vadovaujantis pareiginiu nuostatais jį pavaduojantis skyriaus darbuotojas, kuriam priklausančioje teritorijoje planuojami (vykdomi) leidime numatyti darbai. [Jei darbai vykdomi po darbo valandų ar švenčių bei poilsio dienomis, teritorijos savininko funkcijas vykdo Paminos vadovas](#).

Koordinatorius – Rangovo darbus organizuojantis KN darbuotojas (pavyzdžiui projekto vadovas, mechanikos ar elektros inžinierius), apmokytas ir atestuotas pagal vidinę mokymo programą „Ugnies ir šaltųjų darbų leidimą išduodančių asmenų mokymas“. Jei Koordinatorius nepaskirtas, tai jo funkcijas atlieka Leidimą išduodantis asmuo.

Darbų prižiūrėtojas – pavaldus *Leidimą išduodančiam asmeniui* darbuotojas, kuris yra atsakingas už *Leidime* numatytų paruošiamųjų priemonių atlikimą ir reikalavimų, užtikrinančių saugų darbą, vykdymą (pavyzdžiui pamainos vadovas, specialistas). Jis turi būti apmokytas ir atestuotas pagal vidines mokymo programas „[Darbai uždaroje erdvėje](#)“, „[Darbas potencialiai sprogioje aplinkoje](#)“, „[Darbas su pavojingomis cheminėmis medžiagomis](#)“ ir „[Ugnies ir šaltųjų darbų leidimą išduodančių asmenų mokymas](#)“ bei instruktuos šia *Instrukcija*.

Darbų vadovas – KN darbuotojas, apmokytas pagal Padalinio vadovo programą, arba rangovinės organizacijos vadovo raštu paskirtas kvalifikuotas vadovauti darbams darbuotojas.

Darbų atlikėjas – tai darbuotojas, *darbų vadovo* paskirtas patekti į darbų *Leidime* numatytą uždara erdvę ir atlikti joje numatytus darbus.

Darbų stebėtojas – KN ar rangovo darbuotojas prisisegęs kortelę „STEBĖTOJAS“, kurį *darbų vadovas* paskyrė stebėti ir kontroliuoti *darbų atlikėjus* ir darbo sąlygas uždaroje erdvėje be teisės patekti į uždara erdvę.

Oro užterštumą matuojantis darbuotojas – KN darbuotojas, skyriaus vadovo apmokytas naudotis atitinkamu dujų matuokliu bei darbui uždaroje erdvėje ir/ar šuliniuose.

Būtiniosios apsaugos priemonės – asmeninės apsaugos priemonės nurodytos saugos ir sveikatos ženkluose, įrengtuose prie patekimų į technologinių įrenginių teritorijas, pastatus ar kitus KN objektus.

Specialios apsaugos priemonės – **kolektyvinės ir** asmeninės apsaugos priemonės, parenkamos įvertinus įvykdytus įrenginio paruošiamuosius darbus ir planuojamų vykdyti darbų pavojingumą.

Darbų uždaroje erdvėje vietoje nustatytų neatitikčių aktas – darbų uždaroje erdvėje vietoje nustatytų neatitikčių, kurios neatitinka norminių aktų reikalavimų, galinčių turėti įtakos saugai ar sutrikimui, dokumentavimo forma [D376](#).

Saugi žemiausioji įtampa – įtampa, neviršijanti 50 V kintamosios srovės ir 75 V nuolatinės srovės.

Pamainos vadovas: KSEPT – tai terminalo pamainos vadovas, SSEPT – tai krovos vadovas-ugniagesys, SGDT – tai SGDT pamainos vadovas, GDP – tai dujų skirstymo operatorius.

ZMT – kompiuterinė techninės priežiūros programa.

3.2. Kitos sąvokos suprantamos taip, kaip jos išaiškintos šios *Instrukcijos* 2 skyriuje pateiktuose teisės ir KN norminiuose aktuose.

4. ATSAKOMYBĖ

4.1. *Leidimus* atlikti darbus uždaroje erdvėje išduoda toliau išvardinti *Leidimus išduodantys asmenys* – KN skyrių vadovai, o jų nesant darbe, juos pavaduojantys darbuotojai, jei jie yra apmokyti pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programą „Padalinio vadovas (darbdavio įgaliotas asmuo darbuotojų saugai ir sveikatai)“ ir/arba atestuoti energetikos srities, kuriai priskiriamas uždaro erdvės įrenginys, įrenginių eksploatavimo vadovais arba specialistais:

4.1.1. KSEPT technologiniuose įrenginiuose – Terminalo infrastruktūros aptarnavimo skyriaus, Vandens tvarkymo ir kokybės kontrolės skyriaus bei Šilumos gamybos ir dujų skirstymo skyriaus vadovai, o jų nesant darbe – juos pavaduojantys darbuotojai;

4.1.2. KSEPT buitinių ir fekalinų nuotekų tinkluose – Techninės analizės ir planavimo skyriaus vadovas, jo nesant darbe – jį pavaduojantis darbuotojas;

4.1.3. SGDT objektuose bei Dujų apskaitos stoties teritorijoje – SGD terminalo eksploatacijos vadovas, jo nesant darbe – jį pavaduojantis darbuotojas;

- 4.1.4. SSEPT teritorijoje – ST eksploatacijos skyriaus ir ST infrastruktūros aptarnavimo skyriaus vadovai, jų nesant darbe – juos pavaduojantys darbuotojai.
- 4.2. *Leidimą išduodantis asmuo* prieš išduodamas *Leidimą* privalo:
- 4.2.1. Įvertinti esančias ar galinčias atsirasti medžiagas ir nustatyti reikalingus atlikti darbo aplinkos oro užterštumo matavimus, jų darymo vietas, reikalingas naudoti AAP, organizuoti aplinkos oro užterštumo matavimus bei pažymėti saugos ženklais darbo zonas, kad į uždaras talpas patenkama tik su leidimu;
- 4.3. Įsitikinti, kad uždara erdvė yra **tinkamai** izoliuota ir įvykdytos visos paruošiamosios priemonės darbų uždaroje erdvėje atlikimui;
- 4.3.1. Užpildyti *Leidimą* vadovaujantis procedūroje [PRC096](#) nurodyta Leidimo parengimo tvarka;
- 4.3.2. Suderinti *Leidime* numatytą darbo vietą ir Darbus su *Teritorijos savininku*, kai *Leidimą išduodantis asmuo* nėra *Teritorijos savininkas*;
- 4.3.3. Kai darbams atlikti reikia išjungti elektros įrenginius arba reikia laikino prisijungimo prie elektros tinklo, suderinti leidimą su atsakingu už elektros ūkį asmeniu;
- 4.3.4. Organizuoti į įrenginį galinčių patekti **pavojingų energijų izoliavimą, užrakinimą ir žymėjimą** pagal instrukcijos [INSS067](#) reikalavimus;
- 4.3.5. Organizuoti įrenginio paruošimą *Darbų* atlikimui ir įsitikinti, kad įvykdytos visos paruošiamosios priemonės;
- 4.3.6. Išduoti leidimą, pasirašydamas leidime ir leisti pradėti *Darbus* tik įsitikinęs, kad pavojingų medžiagų koncentracija aplinkos ore atitinka šioje *Instrukcijoje* ir instrukcijoje [INSS044](#) nustatytus dydžius, taip pat tik įsitikinęs, kad yra pasirašę visi Leidime nurodyti asmenys;
- 4.4. *Leidimą išduodantis asmuo* darbų atlikimo metu privalo:
- 4.4.1. Darbų kontrolei paskirti *Darbų prižiūrėtoją*. Jeigu *Leidimą išduodantis asmuo* *Darbų prižiūrėtojo* nepaskiria, vykdyti *Darbų prižiūrėtojo* pareigas.
- 4.4.2. Sustabdyti *Darbus*, jei jie atliekami nesaugiai. *Darbus* leisti tęsti, tik pašalinus nesaugių darbo sąlygų priežastis;
- 4.4.3. Prieš pratęsiant išduoto *Leidimo* galiojimą naujam terminui (neviršijant leidimo galiojimo datos ir dirbančio *Darbų prižiūrėtojo* darbo laiko) įsitikinti, kad *Darbų* atlikimo vietoje nepasikeitė darbo sąlygos bei pratęsti *Leidimą* pasirašant *Leidimo* pratęsimo dalyje;
- 4.4.4. Užbaigus *Darbus*, patikrinti darbo vietą ir teritoriją, uždaryti *Leidimą* ir informuoti *Teritorijos savininką*. *Leidimą* saugoti 4 darbo dienas po leidimo uždarymo, po to sunaikinti.
- 4.5. *Teritorijos savininkas* privalo:
- 4.5.1. Šioje instrukcijoje nustatyta tvarka suderinti *Leidimą* tais atvejais, kai dėl *Leidimo* išdavimo/pratęsimo į jį kreipiasi *Koordinatorius* arba *Leidimą išduodantis asmuo*;
- 4.5.2. Prieš suderindamas *Leidimą* įvertinti teritorijos paruošiamąsias priemones ir esant poreikiui numatyti darbų atlikimo metu taikomas papildomas saugos priemones;

- 4.5.3. Jeigu *Leidimas* išduodamas arba pratęsiamas naujam terminui, įsitikinti, kad *Darbų* atlikimo vietoje nepasikeitė darbo sąlygos bei pasirašyti *Leidime*.
- 4.5.4. Po *Darbų* atlikimo įvertinti ar teritorija sutvarkyta /atkurta iki buvusios būklės prieš darbus.
- 4.6. Darbų prižiūrėtojas privalo:
- 4.6.1. Susipažinti su *Leidime* nurodytais reikalavimais, saugos priemonėmis ir tai patvirtinti, pasirašydamas;
- 4.6.2. Paruošti pagal *Leidime* numatytas sąlygas *Darbų* vietą ir informuoti *Leidimą išduodantį asmenį*.
- 4.6.3. Kontroluoti atliekamus darbus ir juos sustabdyti, jei jie atliekami nesaugiai ar dėl pasikeitusių sąlygų tampa nesaugu tęsti jų atlikimą. Apie sustabdytus *Darbus* informuoti *Darbų vadovą, Darbų atlikėjus ir Leidimą išdavusį asmenį*;
- 4.6.4. Vykdamas *Leidime* nustatytas sąlygas organizuoti periodinį oro užterštumo matavimą;
- 4.6.5. Baigus darbus patikrinti darbo vietą ir tik tada, kai ji sutvarkyta, patvirtinti darbo vietos sutvarkymo faktą pasirašant *Leidimo* dalyje „Darbo vieta sutvarkyta“;
- 4.6.6. Užbaigus darbus, organizuoti naudotų paruošiamųjų priemonių ir teritorijos sutvarkymą;
- 4.6.7. Užbaigus darbus arba pasibaigus *Leidimo* galiojimui, patvirtinti *Leidimo* užbaigimą pasirašydamas bei įrašydamas *Leidimo* užbaigimo datą ir laiką. *Leidimą* grąžinti *Koordinatoriui* arba *Leidimą išdavusiam asmeniui*.
- 4.7. Koordinatorius privalo:
- 4.7.1. Prieš darbų pradžią išsiaiškinti su *Darbų vadovu* darbų atlikimo datą, laiką ir vietą, reikalingus atlikti darbus, jų apimtis ir atlikimo eigą, aptarti darbų atlikimo metu numatomų naudoti įrankių, įrangos ir/ar kitų darbo priemonių tinkamumą bei numatomas taikyti DSS priemonės;
- 4.7.2. Informuoti *Leidimą išduodantį asmenį* apie *Leidimo* išdavimo/pratęsimo reikalingumą, nurodydamas *Darbų* atlikimo datą ir laiką, *Darbus* atliksiantį Rangovą (kai darbus atlieka Rangovas) ir jo kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus, darbų atlikimo vietą (teritoriją arba įrenginio pavadinimą ir technologinį numerį) bei reikalingus atlikti *Darbus*;
- 4.7.3. Susipažinti su *Leidime* nurodytais reikalavimais, saugos priemonėmis;
- 4.7.4. *Darbų* atlikimo metu koordinuoti jų atlikimą;
- 4.7.5. Jeigu išduotas *Leidimas* yra pratęsiamas naujam terminui, įsitikinti ir patvirtinti, kad *Darbų* atlikimo vietoje nepasikeitė atliekamų *Darbų* pobūdis ir apimtys, organizuoti *Leidimo* pratęsimą.
- 4.8. *Darbų vadovas* privalo:
- 4.8.1. Prieš darbų pradžią susisiekti su *Koordinatoriumi* arba *Darbų prižiūrėtoju* arba *Leidimą išduodančiu asmeniu* ir susiderinti *Darbų* atlikimo datą, laiką ir vietą, reikalingus atlikti darbus, jų apimtis ir atlikimo eigą bei aptarti *Darbų* atlikimo metu numatomų naudoti įrankių, įrangos ir/ar kitų darbo priemonių tinkamumą bei numatomas taikyti DSS priemonės;

- 4.8.2. Susipažinti su šia *Instrukcija* ir išspręsti Darbų vadovo testą, kurį pateikia Koordinatorius.
- 4.8.3. Susipažinti su *Leidime* surašytais Darbų atlikimo priemonėmis;
- 4.8.4. Įvertinti Darbų atlikimo metu galinčius kilti pavojus, numatyti papildomas priemones saugiam Darbų atlikimui;
- 4.8.5. Užtikrinti, kad Darbų metu naudojama įranga, įtaisai bei įrankiai būtų tvarkingi, patikrinti ar išbandyti pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius norminių teisės aktų reikalavimus;
- 4.8.6. Darbų atlikimui paskirti turinčius reikiamą kvalifikaciją Darbų atlikėjus ir Stebėtojus. Jie turi būti apmokyti teikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam;
- 4.8.7. Darbų atlikėjus ir Stebėtojus sužymėti darbų leidimo dalyje „Su darbų turiniu, darbo sąlygomis ir saugos priemonėmis esu supažindintas“;
- 4.8.8. Instrukuoti Darbų atlikėjus ir Stebėtojus, supažindindamas juos su reikalingais atlikti Darbais, jų atlikimo eiga, saugiais darbo metodais, darbo aplinkos oro užterštumo matavimo rezultatais, reikalingomis naudoti būtinosiomis ir specialiosiomis AAP, priešgaisrinėmis bei kitomis apsaugos priemonėmis jiems pasirašant Leidime;
- 4.8.9. Informuoti Leidimą išduodantį asmenį arba Darbų prižiūrėtoją (jeigu jis paskirtas) apie Leidime nurodytų ir darbus atliekančių Darbų atlikėjų ir Stebėtojų skaičių. Jeigu išduoto leidimo galiojimo metu darbuotojų skaičius keičiasi – nurodyti naują darbuotojų skaičių;
- 4.8.10. Prieš Darbų pradžią aptverti Darbų teritoriją;
- 4.8.11. Aprūpinti Darbų vietą leidime nurodytomis saugos ir pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis. Atviros angos turi būti pažymėtos saugos ženklais, kad patekimas į uždara erdvę tik su leidimu.
- 4.8.12. Aprūpinti darbo vietą metrologiškai patikrintu dujų matuokliu, skirtu darbo aplinkos oro užterštumo kontrolei, jeigu tokia kontrolė nurodyta Leidime;
- 4.8.13. Prieš pradėdant darbus įsitikinti, jog darbų atlikėjai suprato ir žino kokios yra galimos rizikos darbų atlikimo vietoje ir žino kaip tos rizikos yra kontroliuojamos ir buvo imtasi reikiamų prevencinių priemonių saugiam Darbų atlikimui;
- 4.8.14. Darbų atlikimo metu Leidime nurodytu periodiškumu informuoti Leidimą išduodantį asmenį arba Darbų prižiūrėtoją, kad būtų organizuotas darbo aplinkos oro užterštumo matavimas ir, jeigu Darbai nebuvo vykdomi ilgiau kaip 30 minučių, užtikrinti, kad darbai nebūtų pradėti iki nebus atlikti pakartotiniai darbo aplinkos oro užterštumo matavimai bei įsitikinta, kad sąlygos nepasikeitė;
- 4.8.15. Atsižvelgiant į Darbų atlikimo vietoje nustatytus rizikos veiksnius (nurodytus Leidime) Darbų atlikimo metu periodiškai arba nuolat kontroliuoti atliekamus darbus.
- 4.8.16. Užtikrinti, kad darbų atlikėjai laikytųsi Leidime, bei kitose KN instrukcijose, su kuriomis yra supažindintas, nurodytų reikalavimų, Darbų metu taikytų saugius darbo metodus, naudotųsi būtinosiomis ir specialiosiomis AAP, priešgaisrinėmis bei kitomis apsaugos priemonėmis;
- 4.8.17. Užtikrinti, kad išduotas Leidimas nuolat būtų laikomas Darbų atlikimo vietoje;
- 4.8.18. Užtikrinti, kad Darbo vieta būtų nuolat tvarkinga, t. y. pašalintos atliekos, nereikalingi daiktai, reikalingos medžiagos laikomos tvarkingai sudėtos ir pan.;

- 4.8.19. Baigus *Darbus* pagal išduotą *Leidimą* iki *Leidimo* galiojimo termino pabaigos organizuoti *Darbų* vietos sutvarkymą, apie užbaigtus *Darbus* informuoti *Leidimą išdavusį asmenį* arba *Darbų* *prižiūrėtoją* bei patvirtinti darbo vietos sutvarkymą, pasirašydamas *Leidime* „Darbo vieta sutvarkyta“;
- 4.8.20. Jeigu išduotas *Leidimas* yra pratęsiamas naujam terminui, įsitikinti, kad nepasikeitė atliekamų *Darbų* pobūdis ir apimtys, instrukuoti naujai paskirtus darbuotojus, pažymėti atitinkamas grafas X ženklų bei pasirašyti *leidimą* atitinkamoje *leidimo* pratęsimo dalyje.
- 4.9. *Darbų stebėtojas* privalo:
- 4.9.1. Turėti skiriamuosius ženklus: žymeklį „*Stebėtojas*“ ir garsinę priemonę (pvz., švilpuką) darbuotojų dėmesiui atkreipti;
- 4.9.2. Prieš *Darbų* pradžią vizualiai patikrinti, ar tvarkingos bei paruoštos būtinos ir specialiosios apsaugos priemonės;
- 4.9.3. *Darbų* metu nuolat būti uždaros erdvės išorėje ir stebėti uždaroje erdvėje dirbančius *darbų atlikėjus*, jiems privalomų asmeninių apsaugos priemonių naudojimą ir saugių darbo metodų laikymąsi;
- 4.9.4. Stebėti veiklą uždaroje erdvėje ir jos išorėje, siekiant nustatyti, ar dirbti uždaroje erdvėje saugu;
- 4.9.5. Palaikyti nenutrūkstantį ir efektyvų ryšį su *darbų atlikėjais*, jei reikia, naudojant radijo ryšį, sutartus rankų, šviesinius arba garso signalus;
- 4.9.6. Neįleisti į uždarą erdvę asmenų, kurie nėra įrašyti *Leidime*;
- 4.9.7. *Leidime* įrašytas gelbėjimo priemonės laikyti kuo arčiau patekimo angos į uždarą erdvę, kad kuo operatyviau jas galėtų panaudoti atvykę gelbėtojai;
- 4.9.8. Įvykus saugos incidentui ar pastebėjus pažeidimą *leidime* nustatytiems saugos reikalavimams (AAP nedėvėjimas ir pan.) nedelsiant sustabdyti darbus, liepti *darbų atlikėjams* pasišalinti iš uždaros erdvės ir pranešti *Darbų prižiūrėtojui* arba *Leidimą išdavusiam asmeniui*;
- 4.9.9. Įsakyti *darbų atlikėjams* evakuotis, jei pakito sąlygos arba kilo grėsmė *darbų atlikėjams*;
- 4.9.10. Kritinės situacijos atveju skelbti, prieš *darbų pradžią sutartą* pavojaus signalą, iškviešti terminalo ugniagesius ir medicinos pagalbą, nedelsiant informuoti *darbų vadovą* ir esant poreikiui kreiptis pagalbos numeriu 112 ;
- 4.9.11. Avariniais atvejais vykdyti veiksmus, nurodytus šios instrukcijos 10 skyriuje;
- 4.10. Padėti gelbėti nukentėjusįjį iš uždaros erdvės, naudojant trikojį, gervę ir virves. Draudžiama pačiam įeiti/patekti į uždarą erdvę gelbėti nukentėjusįjį. Oro užterštumą matuojantis darbuotojas privalo atlikti uždaros erdvės oro užterštumo matavimus prieš pradėdant *Darbus* ir *Leidime* nustatytu periodiškumu.
- 4.11. *Darbų atlikėjai* atsako už *darbų vadovo* ir *darbų stebėtojo* nurodymų vykdymą bei *Leidime* įrašytų būtinųjų ir specialiųjų apsaugos priemonių naudojimą.

5. ĮRANKIAI, MATAVIMO PRIETAISAI, ĮRANGA

- 5.1. Darbams uždaroje erdvėje gali būti naudojami įvairūs įrankiai, kurie turi būti surašyti *Leidime*.
- 5.2. Uždarų erdvių laikinam apšvietimui naudoti kilnojamus arba rankinius elektrinius šviestuvus ([nurodytus 7.4.3. punktuose](#)).
- 5.3. Darbui šuliniuose ir kitose požeminėse erdvėse **būtina** naudoti trikojį su kėlimo įrenginiais.
- 5.4. Oro užterštumo matavimams **turi būti** naudojamas **tik** kalibruotas ir metrologiškai patikrintas dujų matuoklis:
 - 5.4.1. Šaltiesiems darbams – su deguonies (matuojama %), angliavandenilių (matuojama ppm) ir sieros vandenilio (matuojama ppm) sensoriais;
 - 5.4.2. Ugnies darbams – su deguonies (matuojama %) ir apatinės sprogumo ribos LEL (matuojama %) sensoriais.
- 5.5. Kaip asmeninę apsaugos priemonę darbų atlikėjai **turi naudoti** individualius dujų detektorius-signalizatorius.

6. SAUGOS REIKALAVIMAI

- 6.1. Darbai uždaroje erdvėje gali būti vykdomi tik įvykdžius reikalavimus, numatytus šioje *Instrukcijoje*, ir gavus [D047](#) formos darbų *Leidimą*, išduotą vadovaujantis procedūra [PRC096](#).
- 6.2. Darbus uždaroje erdvėje sprogimui pavojingose zonose leidžiama atlikti darbo dienos metu, išskyrus avarijų likvidavimo darbus ir technologinių įrenginių kapitalinį remontą, kai šie įrenginiai yra išjungti iš eksploatacijos.
- 6.3. Darbus uždaroje erdvėje gali dirbti ne jaunesni kaip 18 m. asmenys, nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą, išklause įvadinį ir darbo vietoje instruktavimą, apmokyti pagal Darbų uždaroje erdvėje arba giminingo profilio mokymo programą, žinantys naftos ir jos produktų bei jų garų, gamtinių dujų kenksmingą poveikį žmogaus organizmui, mokantys ir galintys dirbti su apsaugos priemonėmis, mokantys suteikti pirmąją pagalbą.
- 6.4. Atliekant ugnies darbus uždaroje erdvėje be šios *Instrukcijos* reikalavimų turi būti vykdomi ir instrukcijos [INSG002](#) reikalavimai.

7. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI IR SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

- 7.1. Uždaros erdvės oro užterštumas pavojingų cheminių medžiagų garais ir deguonies stoka.
 - 7.1.1. Iš KN dažniausiai perkraunamų produktų išsiskiria šios pavojingos cheminės medžiagos garų pavidale:
 - 7.1.1.1. naftos ir jos produktų garai,
 - 7.1.1.2. metano dujos,
 - 7.1.1.3. vandenilio sulfidas (sieros vandenilis, H₂S),
 - 7.1.1.4. benzenas (benzolas),

7.1.1.5. metanolio garai,

7.1.1.6. etanolio garai.

7.1.2. Šių ir kai kurių kitų, galinčių būti darbo aplinkoje, pavojingų cheminių medžiagų garų ilgalaikio poveikio ribiniai dydžiai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė. Pavojingų cheminių medžiagų ilgalaikio poveikio ribiniai dydžiai

Medžiagos pavadinimas	Ilgalaikio poveikio ribinis dydis IPRD	
	<i>mg/m³</i>	<i>ppm</i>
Benzinas automobilinis	200	80
Benzinas aviacinis	350	140
Vandenilio sulfidas (sieros vandenilis H ₂ S)	7	5
Benzenas (Benzolas)	3,25	1
Ksilenas (ksilolas)	221	50
Toluenas (Toluolas)	192	50
Etanolis (etilo alkoholis)	1000	500
Metanolis	260	200

7.2. Kai darbai numatomi atlikti vietose, kuriose dėl vykdomų technologinių procesų gali būti kitokių nei išvardintų 7.1.2 p. lentelėje pavojingų cheminių medžiagų, jų garų ilgalaikio poveikio ribinius dydžius galima sužinoti iš saugos duomenų lapų, kuriuos privalo turėti *Leidimą išduodantis asmuo (įrenginio savininkas)*.

7.2.1. Naftos produktų kvapas labai priklauso nuo produkto sudėties ir kartais gali momentaliai nuslopinti žmogaus uoslę, todėl vadovautis žmogaus uosle, nustatant jų koncentracijas draudžiama.

7.2.2. Ruošiantis darbui uždaroje erdvėje, būtina išmatuoti ne tik pavojingų cheminių medžiagų koncentracijas, bet ir deguonies kiekį numatytoje darbo vietoje, nes uždaroje erdvėje, kuri ilgą laiką buvo nevėdinama ir/arba drėgna, o taip pat uždaroje erdvėje atliekant suvirinimo darbus elektros lanku arba dujomis, gali susidaryti deguonies trūkumas. Dėl deguonies trūkumo darbo aplinkos ore darbuotojai gali nualpti. Siekiant to išvengti, būtina prieš darbų pradžią gerai išvėdinti uždarą erdvę ir išmatuoti joje deguonies bei pavojingų cheminių medžiagų koncentracijas:

7.2.2.1. jei deguonies koncentracija ore mažesnė kaip 20,7 % tūrio ir/arba pavojingų cheminių medžiagų garų koncentracija viršija ilgalaikio poveikio ribinius dydžius, darbuotojai gali dirbti tik užsidėję izoliuojančias kvėpavimo takų apsaugos priemones – suspausto oro kvėpavimo aparatus arba žarnines kaukes;

7.2.2.2. jei deguonies koncentracija ore 20,7 % tūrio arba didesnė, o cheminių medžiagų garų koncentracija neviršija ilgalaikio poveikio ribinių dydžių, darbuotojai be kvėpavimo takų apsaugos priemonių arba su kaukėmis, kurių filtrai filtruoja darbo aplinkoje esančius garus arba dujas, gali dirbti tik esant darbo zonoje nuolatinei (natūraliai arba priverstinei) ventiliacijai ir periodinei oro kokybės kontrolei;

7.2.2.3. neturint galimybės išmatuoti pavojingų cheminių medžiagų garų, kurių yra arba gali būti uždaroje erdvėje, koncentracijų, darbus galima atlikti tik užsidėjus izoliuojančias kvėpavimo takų apsaugos priemones.

- 7.2.3. Efektyvi priemonė prieš pavojingų cheminių medžiagų garus ir deguonies trūkumą yra gera ventiliacija. Dirbant reikia gerai vėdinti darbo vietą – turi būti atidarytos uždaros erdvės angos taip, kad susidarytų skersvėjis, arba turi būti įrengta ištraukiamoji ventiliacija ar priverstinis oro padavimas.
- 7.2.4. Jei įmanoma visada naudoti mechaninį vėdinimą, nes mechanškai vėdinant užkertama galimybė atskirose vietose kauptis degioms, kenksmingoms medžiagoms, visą laiką vyksta šviežio oro atnaujinimas uždaroje erdvėje. Parinkti ventiliatoriaus vietą taip, kad šalia ventiliatoriaus nebūtų uždujinimo šaltinių, dėl kurių ventiliatorius galėtų į uždaras talpas įtraukti kenksmingas medžiagas. Naudojami ventiliatoriai turi būti įžeminti.
- 7.3. Fizinis nuovargis, dirbant su kvėpavimo takų apsaugos priemonėmis. *Darbų atlikėjas*, dirbantis užsidėjęs kvėpavimo takų apsaugos priemonę, privalo kas **30 minučių** darbo daryti 15 minučių pertrauką. Pertraukos metu darbuotojai turi turėti galimybę atsigerti vandens. Pasijutęs blogai *darbų atlikėjas* privalo nutraukti darbą, išeiti iš galimai užterštos zonos, nusiimti kvėpavimo takų apsaugos priemonę, pranešti *darbų vadovui* ir pailsėti. Uždaroje erdvėje dirbantį *darbų atlikėją* privalo nuolat stebėti *darbų stebėtojas*, kuris, esant reikalui, iškvieštų gelbėtojus, turimoms priemonėms padėtų dirbančiajam išeiti iš uždaros erdvės ir suteiktų jam pagalbą. Padėdamas dirbančiajam *darbų stebėtojas* neturi teisės įeiti į uždara erdvę. *Darbų atlikėjai*, darbo metu naudojantys suspausto oro kvėpavimo aparatus, turi būti specialiai tam apmokyti.
- 7.4. Elektros srovės poveikis.
- 7.4.1. Prisilietus prie įtampą turinčių įrenginio dalių, daugeliu atveju prasideda savaiminis mėšlungiškas raumenų susitraukimas ir bendras susijaudinimas, dėl to gali sutrikti arba visai sustoti kvėpavimo organų ir kraujotakos veikla. Tokiu atveju būtina atjungti įtampą jungiklio, kirtiklio ar kito atjungimo įtaiso pagalba, išsukti saugiklius, ištraukti šakutę iš kištukinio lizdo ir suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiajam.
- 7.4.2. Siekiant išvengti elektros traumų būtina vykdyti reikalavimus, išdėstytus instrukcijoje [INSS062](#) ir šiuose punktuose:
- 7.4.2.1. Esant poreikiui atlikti perjungimus ar atjungimus – prijungimus KN elektros tinkluose – už elektros ūkį atsakingas darbuotojas *Leidimo 5* ir 11 skyriuose nurodo priemonės, kurias privalo atlikti tam įgalioti elektrotechniniai darbuotojai. Nurodytos priemonės registruojamos elektrikų operatyviniame žurnale.
- 7.4.2.2. Įrenginiams, kuriuose dirbama, būtina išjungti elektros maitinimą. Elektros įrangos prijungimą ir atjungimą atlieka elektrotechniniai darbuotojai, vykdydami apsaugos nuo elektros reikalavimus.
- 7.4.2.3. Eksploatuojamus suvirinimo įrenginius, apšvietimo ir kitą elektros įrangą, jungiamą ne per kištukinius sujungimus, prijungti ir atjungti turi elektrotechniniai darbuotojai, turintys ne žemesnę kaip VK apsaugos nuo elektros kategoriją.
- 7.4.2.4. Įžeminti suvirinimo aparatą ir kitų elektrotechnikos įrenginių elektrai laidžius korpusus, pajungti suvirinimo aparatą per šakutę ir atlikti suvirinimo elektros lanku darbus gali tik atestuotas suvirintojas, turintis ne žemesnę kaip PK apsaugos nuo elektros kategoriją.
- 7.4.3. Reikalavimai kilnojamiems elektrifikuotiems mechanizms ir įrankiams:

- 7.4.3.1. naudoti tik vizualiai tvarkingus elektrifikuotus mechanizmus ir įrankius, turinčius lipdukus, kuriuose nurodyta kito bandymo data ir kad įrenginys patikrintas;
- 7.4.3.2. naudoti II klasės elektrotechnikos mechanizmus ir įrankius, kurių apsaugą nuo pavojingo elektros srovės poveikio užtikrina dviguboji izoliacija arba sustiprintoji izoliacija;
- 7.4.3.3. naudoti III klasės elektrifikuotus įrankius, kuriuose apsauga nuo pavojingo elektros srovės poveikio užtikrinama saugia žemiausiaja įtampa ir kurių įrenginio dalyse nėra didesnės negu 50 V kintamosios įtampos arba 75 V nuolatinės įtampos.
- 7.5. Karšti įrenginių paviršiai ir produktai. Darbuotojai gali nudegti nuo karštų suvirinamų detalių, įrenginių, ar juose esančių karštų terpių (naftos produktų, garo, kondensato). Remontuoti įrenginius, kuriuose yra karštų produktų galima tik ataušinus juos iki 40 °C temperatūros. Atliekant darbus, būtina dėvėti atsparias karščiui pirštines ir kostiumus. Darbo aplinkos uždaroje erdvėje oras turi būti atvėsintas, kad temperatūra neviršytų 27°C. Jei aplinkos oro temperatūros neįmanoma sumažinti iki 27°C, būtina apsvarstyti darbo sąlygas ir priimti sprendimą RVK komisijoje.
- 7.6. Aukštas slėgis įrenginiuose. Daugelio įrenginių vidinė terpė turi slėgį (naftos produktai, vandens garas, oras, vanduo, dujos ir kt.). Šiuose įrenginiuose leidžiama atlikti darbus tik sumažinus juose slėgį iki atmosferinio ir atjungus juos nuo kitų veikiančių įrenginių aklėmis, kurios turi būti **užrakintos** ir sužymėtos pagal instrukcijos [INSS067](#) reikalavimus.
- 7.7. Darbas 1,3 m ir didesniame aukštyje arba gylyje.
- 7.7.1. Jei uždaroje erdvėje atliekami darbai yra priskiriami darbams aukštyje būtina vykdyti reikalavimus, nustatytus instrukcijoje [INSS039](#).
- 7.7.2. Darbus šuliniuose ir kitose požeminėse erdvėse būtina atlikti naudojant specialų trikojį, pastatytą virš landos, skirtos patekimui į uždara erdvę:
- 7.7.2.1. *darbų atlikėjas* privalo būti užsidėjęs saugos apraišą, prie kurio pečių sagties turi būti prisegtas kablys su išvyniotu trikojo lynu;
- 7.7.2.2. *darbų stebėtojas* turi laikyti trikojo lyną kuo labiau suvyniotą ant trikojo ritės, kad kuo greičiau būtų įmanoma iškelti *darbų atlikėją*, tačiau įtemptas lynas netrukdytų *darbų atlikėjo* veiksams.
- 7.8. Pavojus įvykti ugnies pliūpsniui. Šis rizikos veiksnys atsiranda naftos angliavandenilių arba degių dujų koncentracijai ore pasiekus apatinę sprogumo ribą (100 % LEL). Atliekant darbus potencialiai sprogioje zonoje, privalu vykdyti instrukcijos [INSS044](#) reikalavimus.
- 7.9. Gaisro pavojus. Uždaroje erdvėje atliekant ugnies darbus, būtina vykdyti reikalavimus, nustatytus instrukcijoje [INSG002](#).

8. PARUOŠIAMIEJI DARBAI

- 8.1. Darbų vietą ruošia *Leidimą išduodantis asmuo* arba jo paskirtas *Darbų prižiūrėtojas*.
- 8.2. Prieš atliekant darbus remontuojamas įrenginys turi būti izoliuotas **ir užrakintas** nuo visų esančių ar galinčių atsirasti pavojingos energijos šaltinių vadovaujantis instrukcija [INSS067](#).

- 8.3. Technologiniai procesai talpyklose, siurblinėse, vamzdynuose ir kituose įrenginiuose, kuriuose ruošiamasi atlikti darbus, turi būti sustabdyti, iš jų pašalintos pavojingos cheminės medžiagos, jie turi būti atskirti [užrakintomis](#) aklėmis nuo veikiančių įrenginių, išplauti vandeniu ar išgarinti vandens garu, išvėdinti, o nuotekos nuleistos į gamybinę kanalizaciją.
- 8.4. Prieš darbų pradžią *darbų atlikėjai* privalo būti:
- 8.4.1. supažindinti su pavojingų cheminių medžiagų, kurių yra arba gali būti darbų vietoje, savybėmis iš saugos duomenų lapo;
 - 8.4.2. pasirašytinai supažindinti su darbų vykdymo tvarka ir *Leidime* numatytais priešgaisrinės saugos ir darbuotojų saugos reikalavimais;
 - 8.4.3. apsirengę būtinosiomis ir specialiosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, surašytomis *Leidime*;
 - 8.4.4. patikrinę ir paruošę darbui kolektyvines apsaugos priemones, įrankius ir mechanizmus.
- 8.5. Oro užterštumo matavimai turi būti atliekami *Leidime* nustatytose vietose ir periodiškumu. Oro užterštumo matavimai turi būti atliekami šia seka:
- 8.5.1. pirmiausia išmatuojama deguonies koncentracija darbo aplinkoje;
 - 8.5.2. jei deguonies koncentracija ore yra ne mažesnė kaip 20,7 % tūrio, išmatuoti sprogių dujų koncentraciją bet kokio tipo dujų matuokliu;
 - 8.5.3. jei deguonies koncentracija mažesnė už 20,7 %, draudžiama matuoti sprogių dujų (angliavandenilių) koncentraciją katalitiniu sensoriumi, nes tokio tipo matuoklis rodo neteisingus rezultatus atmosferoje, kurioje stinga deguonies;
 - 8.5.4. išmatuoti pavojingų cheminių medžiagų koncentraciją darbo aplinkos ore;
 - 8.5.5. Testavimo laikas jokių būdu neturi būti trumpesnis už minimalų dujų matuoklio reagavimo laiką ir ne trumpesnis kaip 60 sekundžių.
- 8.6. Nuolatinių elektros vartotojų atjungimo ir laikinųjų elektros vartotojų prijungimo reikalavimai:
- 8.6.1. elektros vartotojų atjungimas atliekamas vadovaujantis instrukcija [INSS067](#);
 - 8.6.2. *Leidimą išduodantis asmuo* privalo suderinti su darbuotoju, atsakingu už terminalo elektros ūkį nuolatinių elektros vartotojų atjungimą ar demontavimą.
 - 8.6.3. prieš darbų pradžią pagal poreikį turi būti įrengta laikina (stacionari arba kilnojama) apšvietimo įranga ir kiti elektrifikuoti mechanizmai, reikalingi darbų atlikimui, kurie nurodomi *Leidimo* 11 skyriuje; šiuos įrenginius parenka, sumontuoja ir išmontuoja Elektros-automatikos skyriaus darbuotojai *Leidimą išduodančio asmens* prašymu.
 - 8.6.4. [rangovai, norintys prisijungti prie KN elektros tinklų pateikia darbuotojui, atsakingam už elektros ūkį, prašymą, kuriame nurodo:](#)
 - 8.6.4.1. [pagal kokį projektą ir kiek laiko vykdys darbus,](#)
 - 8.6.4.2. [maksimalų elektros galingumo poreikį,](#)
 - 8.6.4.3. [atsakingo už elektros įrenginių priežiūrą darbuotojo paskyrimo įsakymą su elektrotechninio darbuotojo pažymėjimu;](#)

- 8.6.5. dviem egzemplioriais surašomas ribos aktas elektros tiekimui ar tarpusavio atsakomybės ribos aktas veiklai;
- 8.6.6. pagal ribos aktą surenkama laikina elektros schema, pagal poreikį įrengiami laikini stacionarūs arba kilnojami elektrifikuoti įrenginiai, kurie bus reikalingi darbų atlikimui. Šią įrangą parenka, sumontuoja ir išmontuoja [Elektros - automatikos skyriaus darbuotojai](#);
- 8.6.7. Darbų zonoje montuojama laikina elektros įranga turi atitikti toje zonoje taikomiems apsaugos nuo elektros reikalavimams. Uždaros erdvės, kurioje yra naftos produktų, vidaus laikinam apšvietimui galima naudoti tik sertifikuotus darbui potencialiai sprogioje aplinkoje žibintus;
- 8.6.8. Potencialiai sprogiose zonose gali būti naudojami tik tokie elektrifikuoti įrankiai ir mechanizmai, kurie yra sertifikuoti darbui potencialiai sprogioje aplinkoje.
- 8.7. Reikalavimai kilnojamiesiems šviestuvams:
- 8.7.1. Atliekant suvirinimo elektra darbus talpyklų viduje, darbo vieta turi būti apšviečiama atitinkamais šviestuvais, pastatytais talpos išorėje, arba kilnojamaisiais 12 V įtampos šviestuvais. Transformatorius, maitinantis kilnojamąjį šviestuvą, turi būti įrengtas talpyklos išorėje. Kilnojamąjį šviestuvą jungti per autotransformatorių draudžiama.
- 8.7.2. Atliekant šaltuosius darbus uždarose erdvėse apšvietimui gali būti naudojama:
- 8.7.2.1. rankiniai šviestuvai, pajungti į ne aukštesnės kaip 50 V įtampos kintamos srovės arba ne aukštesnės kaip 75 V įtampos nuolatinės srovės (toliau – saugi žemiausioji įtampa) tinklą;
- 8.7.2.2. jeigu šviestuvams yra įrengta srovės skirtuminė apsauga, kurios suveikimo srovė 30 mA, arba jie prijungti per skiriamuosius transformatorius, juos maitinti leidžiama ne aukštesne kaip 230 V įtampa, kurios šaltinis privalo būti įrengtas uždaros erdvės išorėje; tokiu atveju šviestuvai turi būti įrengti ant stovų ne žemesniame kaip 2,5 m aukštyje (stovų aukščiai talpyklose su vidiniais pontonais gali būti žemesni – šviestuvai turi būti pakelti į maksimalų galimą aukštį).
- 8.7.3. Kai angliavandenilių koncentracija uždaros erdvės ore viršija ilgalaikio poveikio ribinius dydžius, būtina naudoti saugios žemiausiosios įtampos šviestuvus, sertifikuotus sprogiai aplinkai. Tokį žibintą į uždarą erdvę reikia įleisti (perduoti) ir ištraukti įjungtą.

9. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI DARBO METU

- 9.1. Draudžiama atlikti *Darbus* be *Leidimo* ir nenurodytus *Leidime*.
- 9.2. *Darbus* leidžiama atlikti tik įvykdžius paruošiamąsias priemones, numatytas *Leidimo* 4 ir 5 skyriuose, ir vykdant saugų darbą užtikrinančias priemones, įrašytas *Leidimo* 9-11 skyriuose.
- 9.3. *Darbus* leidžiama atlikti tik darbo dienos metu, išskyrus:
- 9.3.1. avarijų likvidavimo darbus;
- 9.3.2. technologinių įrenginių kapitalinį remontą, perdavus juos pagal aktą;
- 9.3.3. po darbo dienos tęsiamus arba nedarbo dieną atliekamus *Darbus*, kai *Darbus* prižiūri skyriaus vadovas ar jo paskirtas skyriaus specialistas.

- 9.4. Dirbant uždarose erdvėse be oro užterštumo analizės prieš darbų pradžią būtina periodinė oro užterštumo analizė darbų metu. Periodinė oro užterštumo analizė gali būti pakeista nuolatiniu oro užterštumo stebėjimu, uždarose erdvėse patalpinus įjungtą pastoviam darbui nešiojamą dujų matuoklį arba *darbų atlikėjui* nešiojantis personalinį dujų matuoklį, kuris matuotų deguonies ir pavojingų cheminių medžiagų, esančių arba galinčių būti uždarose erdvėse, garų koncentracijas. Dujų matuoklis turi būti užprogramuotas duoti garsinį signalą oro užterštumui padidėjus iki pavojingų koncentracijų, nurodytų šios *Instrukcijos* 1 lentelėje.
- 9.5. Atlikti darbus uždarose erdvėse (*šuliniuose ir kitose ribotos erdvės talpose*) leidžiama vienam asmeniui, kurį privalo stebėti paskirtas *darbų stebėtojas*, esantis uždaros erdvės išorėje. Atliekant talpyklų vidaus valymo darbus, dirbančiųjų skaičius talpykloje gali būti didesnis, tačiau instruktažo metu turi būti aptartos papildomos saugos priemonės – dirbančiųjų viduje keitimosi tvarka, kvėpavimo takų apsaugos priemonių, signalinių-gelbėjimo virvių, ryšio priemonių panaudojimo tvarka, nukentėjusiųjų evakavimo priemonės ir tvarka bei kitos.
- 9.6. Darbuotojas, dirbantis uždarose erdvėse, privalo būti užsidėjęs saugos apraišą, prie kurio turi būti pritvirtinta signalinė-gelbėjimo virvė, kurios kitą galą privalo laikyti ir kontroliuoti *darbų stebėtojas*, esantis uždaros erdvės išorėje. Dirbančiajam talpykloje, kurioje yra daug atsikišusių detalių (talpyklos plaukiojančio pontono kojos ir pan.), leidžiama būti neprisirišus signaline-gelbėjimo virve, tačiau jis privalo būti užsidėjęs saugos apraišą, išorėje esantis *darbų stebėtojas* turi turėti paruoštą gelbėjimo virvę, o tarp *darbų stebėtojo* ir dirbančiojo viduje turi būti numatytas ryšys.
- 9.7. Nesant regimojo ryšio tarp *darbų atlikėjo* ir *darbų stebėtojo*, turi būti nustatyta sutartinių signalų sistema. Jeigu dirbančiojo elgesyje pastebimi nukrypimai nuo įprastų (bandymas nusiimti kaukę, pablogėjus savijautai ir pan.), o taip pat kilus kitiems pavojams, sukeliantiems grėsmę dirbančiojo sveikatai ir gyvybei, darbus būtina nutraukti ir evakuoti *darbų atlikėją*. Evakavimo tvarką nustato *darbų vadovas*.
- 9.8. *Darbų stebėtojas* turi būti prie uždaros erdvės landos su paruošta darbui kvėpavimo takų apsaugos priemone ir stebėti dirbančiojo viduje elgesį ir signalus. *Darbų stebėtojui* draudžiama pasitraukti iš stebėjimo vietos tol, kol dirbantysis viduje. *Darbų stebėtoją* gali pakeisti kitas, *Leidime* įrašytas, *darbų stebėtojas*.
- 9.9. Uždarose erdvėse atliekant tokius darbus, kurie gali sukelti staigų darbo aplinkos oro užterštumo padidėjimą (pavyzdžiui, šviesių naftos produktų talpyklos dumblo valymą rankiniu būdu), *darbų vadovas* gali nustatyti ir įrašyti *Leidime* ugniagesio budėjimą kartu su *darbų stebėtoju*. Tokiu atveju ugniagesys turi būti užsidėjęs saugos apraišą, turėti paruoštą darbui suspausto oro kvėpavimo aparatą ir gelbėjimo virvę.
- 9.10. Visos darbui reikalingos medžiagos ir instrumentai į uždarą erdvę turi būti paduodami taip, kad jie nenukristų ir nesukeltų kibirkščiavimo.
- 9.11. Dirbti leidžiama tik su gamintojo nustatyta tvarka galiojančiomis, patikrintomis arba išbandytomis kvėpavimo takų apsaugos priemonėmis.

- 9.12. Nepertraukiamas darbo laikas, užsidėjus kvėpavimo takų apsaugos priemonę, nurodomas *Leidimo* 11 skyriuje, tačiau jis negali viršyti 30 min.
- 9.13. Darbo laiką užsidėjus suspausto oro kvėpavimo aparatą reikia apskaičiuoti taip, kad, nenaudojant oro baliono rezervo (balione esančio oro 50-60 barų slėgio likučio), oro užtekėtų grįžimui iš užterštos aplinkos. Dirbant sunkų fizinį darbą per minutę sunaudojama iki 5 atm. balione esančio oro slėgio.
- 9.14. Pasikeitus *darbų atlikėjams* darbų atlikimo metu, naujieji *darbų atlikėjai* turi būti instruktuoti. *Darbų vadovas*, atlikęs instruktavimą, ir nauji instruktuoti *darbų atlikėjai*, prieš pradėdami darbą, turi pasirašyti *Leidimo* 15 punkto lentelės atitinkamoje skiltyje.
- 9.15. *Darbų atlikėjas* privalo pranešti *darbų vadovui*, jei jis nori laikinai pasitraukti iš savo darbo vietos arba negali atlikti savo darbo dėl ligos ir kitų priežasčių. Draudžiama be *darbų vadovo* žinios patikėti arba užleisti savo darbo vietą, darbo priemones, pareigų vykdymą kitam asmeniui arba imtis darbų nesusijusių su darbo užduoties vykdymu.
- 9.16. Saugos specialistas ar kitas atsakingas KN darbuotojas (teritorijos ar įrenginio savininkas), nustatęs *Leidime* nustatytų reikalavimų pažeidimą ar kitą esminį pažeidimą nenumatytą *leidime*:
- 9.16.1. sustabdo *Leidime* numatytus darbus;
 - 9.16.2. nedelsiant informuoja *Darbų vadovą*;
 - 9.16.3. informuoja *Leidimą išduodantį asmenį*;
 - 9.16.4. darbų stabdymo faktą ir priežastį įrašo *Leidime*;
- 9.17. *Leidimą išduodantis asmuo* patikrina *leidime* nustatytų neatitikčių pašalinimą, informuoja neatitiktį nustačiusį asmenį ir leidžia *Darbų vadovui* tęsti darbus.

10. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI YPATINGAIS (AVARINIAIS) ATVEJAIS

- 10.1. Susidarius avarinei situacijai, būtina:
- 10.1.1. nedelsiant nutraukti darbus;
 - 10.1.2. išjungti darbo įrankius ir įrenginius;
 - 10.1.3. jei darbų zonoje esantiems darbuotojams gresia pavojus, nedelsiant išeiti iš pavojingos zonos;
 - 10.1.4. Darbų zonoje įvykus pavojingų cheminių medžiagų nutekėjimui, *darbų atlikėjai* privalo nedelsiant užsidėti kvėpavimo takų apsaugos priemones, numatytas *Leidimo* 9 skyriuje, ir išeiti iš pavojingos zonos;
 - 10.1.5. apie susidariusią padėtį informuoti *darbų vadovą*, esant galimybei – aplinkui esančius darbuotojus;
- 10.2. Jei uždaroje erdvėje nukentėjo *darbų atlikėjas*:
- 10.2.1. pranešti *pamainos vadovui* ir iškviesti terminalo ugniagesius, kurie turi organizuoti nukentėjusiojo ištraukimą iš uždaros erdvės;
 - 10.2.2. jei terminale nėra ugniagesių, iškviesti pagalbą Bendruoju pagalbos tel. 112;

- 10.2.3. ištrauktam iš uždaros erdvės nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą ir perduoti jį atvykusiems Greitosios pagalbos medikams.
- 10.3. Asmuo, pastebėjęs gaisrą, privalo pranešti apie gaisrą *pamainos vadovui* ir gesinti gaisro židinių turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis, jei nėra pavojaus jo sveikatai ir gyvybei:
- 10.3.1. KSEPT ir GDP – pranešti naftos produktų krovos vadovui telefonu +370 46 391776 arba +370 46 391775;
- 10.3.2. SSEPT – pranešti apie gaisrą ugniagesiams vietinio ryšio telefonu 10 arba fiksuotojo ryšio - +370 459 55200;
- 10.3.3. SGDT – pranešti SGD eksploatacijos skyriaus pamainos vadovui fiksuotojo ryšio telefonu +370 46 434100 arba mobiliojo ryšio +370 65220780.
- 10.3.4.

11. DARBUOTOJŲ VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 11.1. *Darbų atlikėjai* turi:
- 11.1.1. išjungti darbo įrenginius ir įrankius;
- 11.1.2. sutvarkyti darbų vietą, pašalinti iš jos įrankius ir medžiagas bei atliekas;
- 11.1.3. sutvarkyti asmenines apsaugos priemones, nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu.
- 11.2. *Darbų vadovas* informuoja *pamainos vadovą* apie darbų pabaigą (informuoja ir tuo atveju, jei darbai bus pratęsti sekančią dieną ar pamainą):
- 11.2.1. KSEPT ir GDP – pranešti naftos produktų krovos vadovui telefonu +370 46 391776 arba +370 46 391775;
- 11.2.2. SSEPT – pranešti krovos vadovui-ugniagesiui fiksuotojo ryšio telefonu +370 459 55200;
- 11.2.3. SGDT – pranešti SGD eksploatacijos skyriaus pamainos vadovui fiksuotojo ryšio telefonu +370 46 434100 arba mobiliojo ryšio +370 65220780.
- 11.3. *Darbų vadovas* su *Leidimą išduodančiu asmeniu* privalo:
- 11.3.1. jei buvo atlikti laikini elektros energijos tiekimo schemos pakeitimai, iškviešti elektrotechninius darbuotojus, kad jie atstatytų ankstesnę elektros energijos tiekimo schemą;
- 11.3.2. patikrinti darbų vietą ir atliktų darbų kokybę;
- 11.3.3. prieš uždarant liukus (landas), įsitikinti, kad uždaroje erdvėje nėra likusių žmonių, įrankių ir pašalinių daiktų;
- 11.3.4. pasirašyti Leidimo 14 punkte „Leidimas užbaigtas“.

12. ĮGYVENDINIMAS IR KONTROLĖ

- 12.1. Už šioje *Instrukcijoje* nustatytų reikalavimų vykdymą yra atsakingi generalinio direktoriaus įsakymu įgalioti *Leidimą išduodantys asmenys*.

- 12.2. Už šioje *Instrukcijoje* nustatytų reikalavimų vykdymo kontrolę darbuotojų saugos srityje yra atsakingas Darbuotojų saugos ir sveikatos skyriaus vadovas (toliau - DSS).
- 12.3. Už šioje *Instrukcijoje* nustatytų reikalavimų vykdymo kontrolę priešgaisrinės saugos srityje yra atsakingas Priešgaisrinės saugos vadovas (toliau – PS).
- 12.4. Vykdydami darbų kontrolę, DSS ir PS darbuotojai minėtų darbų vietoje patikrina saugaus darbo atlikimui reikalingų priemonių atitikimą.
- 12.5. Nustačius neatitiktį, yra stabdomi šioje darbo vietoje leidime numatyti darbai, užpildoma Leidimo 17 p. lentelė, kurioje pasirašo atsakingas asmuo arba Darbų vadovas, kad susipažino su trūkumais. Leidimo kopija, įvykio nuotrauka (jei tokia turima) užregistruojamas DVS sistemoje.
- 12.6. Rangovams, jei yra numatyta sutartyje, taikomos sutartyje numatytos drausminės priemonės.
- 12.7. *Darbų prižiūrėtojas, Leidimą išduodantis asmuo arba Teritorijos savininkas* patikrina akte nustatytų neatitikčių pašalinimą, informuoja neatitiktį nustatčiusį DSS ar PS darbuotoją, kuris įsitikina neatitikčių pašalinimu ir leidžia *Darbų vadovui* tęsti darbus, tai pažymėdamas Leidimo 17 p. atitinkamoje lentelės grafoje.
- 12.8. Už šios Instrukcijos peržiūrą ir atnaujinimą yra atsakingas DSS vadovas.
- 12.9. Ši Instrukcija peržiūrima esant poreikiui, bet ne rečiau kaip kartą per 3 (trejus) metus.